

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Matěj Poloprutský

Název práce: Být fit: fitness centra a zdraví z pohledu sociologie

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Tomáš Kobes

Práce se soustředí na zjištění a popis důvodů k pravidelnému využívání fitness center. Tématicky se práce pohybuje na pomezí sociologie zdraví a gender studies. Přestože práce se zaměřuje na zajímavé a sociologicky relevantní téma, její kvalitu snižují následující nedostatky.

1. Předmět práce je problematicky vymezen. Je charakterizován jako snaha zkoumat, jak je naše myšlení ve věci sebenahlížení sociálně formováno s předpokladem, že motivace členů k návštěvě fitness center nemusí být pouze vlastní, uvědomované důvody, ale touha naplnit ideál krásy vymezený jako sociální konstrukt (srov. s. 1) s tím, že práce postihne fyzické a sociální důvody těchto návštěv (srov. s. 2). Vedle sebe stojí tři problematické oblasti nevědomí, sociální konstrukce ideálu a fyzická oblast. Vztah mezi těmito oblastmi není ošetřen. Není zřejmé, co je fyzická oblast. Dále z vymezeného předmětu zájmu není jasné, zda je zkoumáno nevědomí, myšlení nebo jednání. Primárním předmětem práce není totiž sociální vztah, ale nevědomí obsahující sociální normy a ideály krásy. Otázkou potom je, proč potom byly realizovány rozhovory s příslušnými aktéry, když je předmět koncipován jako oblast nevědomí, které si aktéři nejsou vědomi a která je v zorném poli spíše psychologie?

2. Teoretické vymezení práce se dominantně soustředí na představení konceptu *body image* jako teorie snažící se o vysvětlení psychologických a sociologických aspektů vnímání těla. Ponechám-li stranou, že práce implicitně pracuje s nevysvětleným paradoxem, kdy se na jedné straně pracuje s předpokladem, že subjektivní vnímání tělesnosti nemusí korespondovat s pohledem ostatních a na druhou stranu se tvrdí, že subjektivní perspektiva je sociálně podmíněná (srov. s. 7), je v zásadě jedinou teoretickou devizou předpokládaného textu upozornění, že tělesnost a zdraví je sociálně konstruovaný fenomén v kontextu společenských ideálů, a že je nutné těmto ideálům rozumět jako stereotypům a předsudkům. V tomto smyslu v teoretické části chybí nějaké ucelenější shrnutí teoretických principů, ze kterého by bylo srozumitelnější, jak dochází k sociální konstrukci zdraví a krásy a co by mělo být v takto nastaveném předmětu zájmu sledováno už jen proto, že v metodologické části se objevuje tendence specifikovat předmět zájmu jako záležitost subkultury a životního stylu (srov. s. 15).

3. Metodologická část je sporná. Předně, důraz na případovou studii je zavádějící. I když je obtížné případovou studii jednoznačně vymežit, vždy je ve hře multiplicita perspektiv a kontextů ve vztahu k určitému fenoménu, události, osobě etc. (srov. např. Ritchie, Lewis (eds.). 2003. *Qualitative Research Practice*, s. 52). Z práce není zřejmé, o jaký případ se jedná. Zda jde o případ určitého fitness centra, trenéra nebo jedince docházející pravidelně do fitness centra. Podobně problematický je důraz na zúčastněné pozorování. Předně nejedná se v přísném smyslu slova o metodu, ale spíše o metodologický předpoklad. Je to asi, jako kdyby fyzik charakterizoval svoji metodu jako laboratorní experiment. Experiment je předpoklad, nikoliv metoda. Není specifikováno, zda autor textu byl ve fitness centru

zaměstnán, nebo využíval jeho služeb. Pokud ano, provedené rozhovory byly doplňkem pozorování nebo naopak? Podobné je to s popisem způsobu analýzy. Ten je nedostatečný a zavádějící. Detailní popis postupu zpracování dat je možné chápat jako snahu o kompenzaci neexistence shrnutí teoretických premis, z nichž by vyplynula konkrétní oblast analýzy (srov. „*Stejně tak jsem postupoval v případě dat zjištěných zúčastněným pozorováním. Zvukový záznam jsem spustil v programu VLC media player a dle potřeby zpomalil, nebo zrychlil přehrávání či upravil hlasitost. Přepis jedné minuty rozhovoru mi trval přibližně 8-9 minut. Z přepsaných rozhovorů jsem následně, částečně v rámci výuky a částečně ve svém volném čase, určil pomocí tematické analýzy stěžejní témata a jednotlivými barvami si pasáže týkající se různých témat označil,*“(s. 21)). Důraz na využití příslušného softwaru jako je excell nebo *bubbl.us* není automaticky zárukou dobře provedené analýzy. To platí i pro samotné kódování. Z textu není zřejmé, o jaký jde typ kódu a jak kódy souvisí s výzkumnými otázkami a tematickými oblastmi a jak kódování souvisí s tematickou analýzou. Empirická část se tak skládá je z komentovaných úryvků z rozhovorů, kde je velice častou chybou podsouvání názoru, který však nemusí nutně korespondovat s názorem respondenta (např. „*V předchozí citaci je možné si všimnout, že když Ladislav používá slovo všichni, zahrnuje do těch všech, o kterých mluví, i sám sebe. Toho jsem si všiml i v jiných rozhovorech. V některých případech, když participanti popisují věci, které dělají, zahrnují sami sebe do termínů jako každéj, všichni nebo lidi, které označují určitou větší skupinu jedinců. Podle mě to dělají participanti v těch případech, kdy popisované chování vnímají jako nevhodné, nebo jako takové, za které by se měli stydět. Na tomto případě konkrétně, jakoby Ladislav shlédával za špatné, že se všichni starají o to, co si o nich myslí ostatní*“ (s. 23)). Takový postup setrvává na úrovni domněnek, nikoliv na detailním vědění, které by umožnilo pochopit, proč lidé v jistých situacích postupují, myslí a jednají určitým způsobem.

Přes tyto uvedené výtky bych hodnotil práci na základě průběhu její obhajoby jako dobrou.

1. V posudku se kriticky vymezují vůči problematicky vymezenému předmětu zájmu předkládané práce. Mohl by jste specifikovat, co bylo záměrem vaší práce?

2. Slabé mne i přijde teoretické vymezení. Můžete objasnit základní teoretické principy vašeho přístupu a jak souvisí se záměrem vaší práce?

3. Mohl by jste popsat, co obnášelo či jak vypadalo zúčastněné pozorování při postižení vašeho záměru práce?

Datum:

Podpis: